

Opstaan voor het goede

Programma gemeenteraadsverkiezingen 2026

ChristenUnie

Achtkarspelen

Inleiding

Opstaan voor het goede

Wij geloven dat mensen zijn gemaakt om samen te leven, en God te eren. Dat is een andere visie dan het individualisme van onze tijd. En daarom voeren we ook een andere politiek dan andere partijen. We hebben een alternatief: een samenleving waarin mensen elkaar de hand reiken, gestimuleerd worden om samen te werken en om er te zijn voor anderen.

Een samenleving ook waar ruimte en vrijheid ontstaat om samen te leven. Ruimte voor gemeenschappen, verenigingen, kerken om te zoeken naar het goede, ruimte voor ondernemers om te ondernemen, ruimte voor ouders om hun kinderen op te voeden, ruimte voor de schepping om tot bloei te komen.

Wij staan voor een lokale overheid die dienstbaar is aan die vrijheid. We zien dat als belangrijkste taak van onze gemeente, omdat in die vrijheid mensen tot hun recht komen, en er ruimte ontstaat voor verscheidenheid. En voor wie het zelf niet redt, zorgen we samen. Zo is de overheid er als een schild voor de zwakken. Dat is het kloppende hart van christelijke politiek.

Daarom staan we als ChristenUnie Achtkarspelen op voor het goede: voor gezinnen en gemeenschappen, voor verenigingen, voor goede hulp voor wie het zelf niet redt, voor sterke ondernemers die zo belangrijk zijn voor onze gemeenschap, voor een groene en veilige woonomgeving. Die prioriteiten dienen het samenleven, en dat is de basis voor een goed leven, in verbondenheid.

Zo willen we dus opstaan voor het goede. En wat is dan 'het goede'? Daarover lezen we in de bijbel het volgende: 'Er is jou, mens, gezegd wat goed is, je weet wat de HEER van je wil: niet anders dan recht te doen, trouw te betrachten en nederig de weg te gaan van je God.' (Micha 6:8)

Als samenleving hebben we politici nodig die handen en voeten geven aan deze opdracht. Maar niet alleen politici zijn nodig, ook als inwoners van Achtkarspelen hebben we met elkaar de verantwoordelijkheid om daaraan te werken. Om samen aan een toekomst te bouwen voor Achtkarspelen en om samen hoop te verspreiden.

De ChristenUnie is een beweging van mensen die niet alleen spréken over wat goed is om te doen, maar dat in hun eigen omgeving ook elke dag willen dóen. We willen opstaan voor initiatieven in de samenleving die goed zijn voor de mens. Voor iedereen die meebouwt aan een hoopvolle samenleving voor nieuwe generaties, aan een dienstbare economie voor mens en schepping en aan een rechtvaardige overheid.

De ChristenUnie is een partij van christenen voor alle mensen. Wij willen Gods liefde voor deze wereld, voor Nederland, voor Achtkarspelen doorgeven. Doe met ons mee!

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Thema 1 Opstaan voor een hoopvolle samenleving met draagkracht en perspectief.....	5
Hoofdstuk 1 Een goede toekomst voor onze kinderen.....	6
Hoofdstuk 2 Mei-inoar soargje - Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat	9
Hoofdstuk 3 Meedoen in de samenleving	11
Hoofdstuk 4 Een thuis voor iedereen	14
Hoofdstuk 5 Kunst, cultuur en sport	16
Thema 2 Opstaan voor een dienstbare economie voor mens en natuur	18
Hoofdstuk 6 Een economie die werkt voor mensen en ondernemers.....	19
Hoofdstuk 7 Zorg voor de schepping	21
Hoofdstuk 8 Een goed bereikbaar Achtkarspelen	24
Thema 3 Opstaan voor een rechtvaardige overheid die bondgenoot is van vrijheid en recht	27
Hoofdstuk 9 Betrouwbare overheid	28
Hoofdstuk 10 Een veilige samenleving	30

Thema 1:

Opstaan voor een hoopvolle samenleving met draagkracht en perspectief

ChristenUnie

Thema 1

Opstaan voor een hoopvolle samenleving, met draagkracht en perspectief

We bouwen in Achtkarspelen aan levende gemeenschappen, met ruimte voor nieuwe generaties om hoopvol op te groeien, een goed bestaan op te bouwen, te wonen en te zorgen voor elkaar. We zijn namelijk afhankelijk van sterke dorpen en een hechte mienskip om in verbinding op te groeien en steun aan elkaar te ervaren. Te vaak hebben we in het verleden gekeken naar de overheid voor allerhande oplossingen. ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor het herstel van de kracht van gemeenschappen. Dat werken we uit in vijf hoofdstukken.

Hoofdstuk 1. Een goede toekomst voor onze kinderen

We willen dat alle kinderen in Achtkarspelen, de generatie van de toekomst, zicht hebben op een goede toekomst. Wat we nu doen, moet goed voor hen zijn, nu en straks. We steunen gezinnen als de belangrijke plek waar jongeren liefdevol en veilig opgroeien. We zorgen dat families kunnen rondkomen en blijven kinderarmoede bestrijden. We willen goed onderwijs, waar jongeren niet enkel worden klaargestoomd voor de economie, maar voor het hele leven.

Hoofdstuk 2. Zorg voor wanneer het niet vanzelf gaat

Er is behoefte aan hoopvolle plekken waar we naar elkaar omzien. De draagkracht van de mienskip zit in mensen en hun relaties. We investeren in dorpshuizen, verenigingen en andere plekken van ontmoeting en stimuleren de inzet van vrijwilligers. We werken aan preventie om gezondheid te behouden. We helpen de samenleving om verantwoordelijkheid te kunnen nemen, zodat we, ook met minder zorgprofessionals en méér mensen die zorg nodig hebben, liefdevol en waardig voor mensen kunnen zorgen. We overschatten niet wat we van mantelzorgers kunnen vragen en ontlasten hen waar mogelijk. En als ziekte en pijn het leven moeilijk maken, werken we aan een omgeving, gezelschap en zorgzaamheid die het leven waardevol maken.

Hoofdstuk 3. Iedereen doet mee

In een samenleving waarin we omzien naar elkaar, krijgt iedereen de kans om volwaardig mee te doen. Werk is daarbij een belangrijke pijler: het geeft niet alleen een inkomen, maar ook eigenwaarde, voldoening en een plek in de gemeenschap. Werken moet ertoe doen, waarbij werkenden voldoende verdienen om rond te komen en waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen meedoen. Niet alleen betaald werk zorgt voor zingeving en een actieve rol in de samenleving, ook door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en (arbeidsmatige) dagbesteding doen mensen volop mee. We zetten ons in om deze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen, wat de reden ook is van het niet mee kunnen doen: armoede, schulden, een beperking, enz.

Hoofdstuk 4. Een thuis voor iedereen

Iedereen heeft een plek nodig waar je veilig bent en gezien wordt, waar je tot rust kunt komen. Dan gaat het om meer dan alleen een dak boven je hoofd, dan gaat het om geborgenheid. Dat begint met een woonplek. Een woning die geen geldzorgen brengt, maar juist betaalbaar en energiezuinig is. Een huis dat in een wijk staat waar burens elkaar helpen en voor elkaar klaar staan. Waar het fijn wonen is, met genoeg groen, ontmoetingsplekken en speeltuinen. Kortom, een huis dat mensen met recht hun thuis noemen.

Hoofdstuk 5. Kunst, cultuur en sport

Kunst en cultuur verrijken het leven en de samenleving met creativiteit en zingeving. Het heeft de mogelijkheid om ons stil te zetten, te laten ontspannen, wakker te schudden en te verbinden. Sport heeft die verbindingskracht ook en werkt mee aan een gezonde levensstijl.

Hoofdstuk 1

Een goede toekomst voor onze kinderen

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Investeren in gezinnen en gemeenschappen

Wij willen dat alle kinderen in Achtkarspelen, de generatie van de toekomst, een hoopvol perspectief hebben. Wat we nu doen, moet goed zijn voor hen, nu en straks. We steunen gezinnen als de belangrijkste plek waar jongeren liefdevol en veilig opgroeien. We zorgen dat families kunnen rondkomen en blijven kinderarmoede bestrijden.

Kinderen en jongeren hebben allereerst en vooral een veilige omgeving nodig om stabiel op te groeien, ouders die aanwezig zijn, en leerkrachten die tijd en aandacht hebben. Naast gezin en school zijn sport-, muziek- en toneelverenigingen belangrijk om op een gezonde manier op te groeien. Daarbij moet er ruimte zijn voor kinderen in al hun variatie aan interesses, vaardigheden en achtergronden.

Onze jeugd heeft hoop nodig. Sociale media maken kinderen en jongeren gevoelig voor verslaving en voortdurende prikkels. Jongeren ervaren prestatiedruk door het beeld van 'volmaakte' rolmodellen. Problematiseren en diagnosticeren helpt jongeren vaak niet verder, maar dat is toch vaak de route die ouders en professionals kiezen vanwege de noodzaak voor de toegang tot hulpverlening. Deze prikkel willen we wegnemen.

We moeten het gebruik van alcohol, drugs en tabak onder jongeren aanpakken. Deze middelen slopen levens. Het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) is een goed voorbeeld van een preventieve aanpak die ook in Achtkarspelen navolging verdient.

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Investeren in gezinnen, zodat uithuisplaatsingen zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Investeren in jongerenwerkers, de gebiedsteammedewerkers in de scholen (GIS), sportcoaches en vrijwilligers voor een sterk pedagogisch klimaat.
- Een gezonde leefomgeving met ruimte voor sport, spel en ontmoeting.
- Preventie van verslaving, digitaal of anderszins.
- Ondersteuning bij relatieproblemen en scheidingen.
- Jaarlijkse deelname aan campagnes tegen kindermishandeling en huiselijk geweld.

Grote uitdagingen voor gezinnen

Ouders worden is prachtig. Wat een geschenk om kinderen groot te mogen brengen. Voor een gezond gezinsleven is ruimte en tijd voor elkaar nodig. Tegelijk merken we dat het ouderschap onder druk staat, want ouders moeten steeds meer werken om de kosten te betalen en omdat steeds meer zaken hun aandacht opeisen. Sociale verbanden die vroeger behulpzaam waren, zijn vaak weggevallen. Ouders zoeken vaker steun bij professionele hulp. De gedachte dat alles maakbaar is, legt ook druk op gezinnen en relaties.

Daarnaast zijn er in de jeugdhulp grote uitdagingen. Er spelen belangen van aanbieders, verwachtingen van ouders, financiële druk en een cultuur van meetbaarheid en classificaties. Dit leidt tot wachtlijsten en een systeem dat soms meer gericht lijkt op protocollen dan op kinderen.

Samenlevingsvraagstuk

Dit alles raakt de samenleving, en in het bijzonder kinderen en jongeren. Er zijn geen simpele oplossingen. De politiek kan niet alles oplossen, maar kan wel zorgen dat jeugdhulp toegankelijk blijft, ook nu budgetten krimpen. Als ChristenUnie Achtkarspelen kiezen we daarom om te investeren in gezinnen en gemeenschappen. De overheid moet samenzorg stimuleren en tegelijk professionele hulp beschikbaar houden voor de meest kwetsbaren. Samenzorg betekent dat zorgprofessionals, patiënten, familie en andere betrokkenen gelijkwaardig samenwerken in de zorg.

We willen dat zorginterventies niet alleen naar het individu kijken, maar ook naar de context eromheen: relaties, armoede, schulden, werkloosheid of verslaving. Lokale teams moeten integraal en systemisch werken, met tijd en ruimte om zich te verbinden aan gezinnen. We willen dat onze gemeente zich opwerpt als schild voor de kwetsbaarste.

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Investeren in gezinnen: uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen, desnoods met intensieve coaching.
- Investeren in jongerenwerkers, sportcoaches en vrijwilligers voor een sterk pedagogisch klimaat.
- Structurele financiering van de gebiedsteammedewerker en jongerenwerker in de school.
- Een gezonde leefomgeving met ruimte voor beweging en gezonde voeding, zodat de gezonde keuze de makkelijke keuze wordt.
- Een leven zonder verslaving voor kinderen en jongeren, digitaal of anderszins.
- Opvoedondersteuning op plekken waar ouders dagelijks komen, zoals scholen en kinderopvang.
- Ondersteuning bij relatieproblemen en scheidingen, om leed bij kinderen te voorkomen.
- Een goede plek voor kinderen die niet thuis kunnen wonen, door deelname aan pleegzorgcampagnes en aandacht voor netwerkpleegzorg.
- Goede samenwerking tussen onze gemeente en de huisartsenpraktijken in Achtkarspelen bij doorverwijzingen naar jeugdhulp.
- Sterke verbinding tussen onderwijs en zorg, zodat kinderen zich in hun eigen dorp kunnen ontwikkelen.
- Het verkleinen van wachtlijsten, met middelen zoals de Wachtverzachter.
- Een veilige leefomgeving: structurele inzet tegen kindermishandeling en huiselijk geweld, met jaarlijkse deelname aan *Orange the World*.

Goed onderwijs, geworteld in de samenleving én goede schoolgebouwen

Goed en vrij onderwijs draagt bij aan de brede ontwikkeling van jongeren. Het is onze overtuiging dat ieder kind en iedere jongere door God geschapen is met unieke kwaliteiten. Onderwijs helpt hen om tot bloei te komen en hun talenten te ontwikkelen. Ouders moeten de ruimte houden om te kiezen voor onderwijs dat past bij hun overtuiging.

Onderwijs en scholen gaan niet alleen over kennis of gebouwen, maar vormen een belangrijk onderdeel van de sociale basis: de context waarin jongeren opgroeien. Het gaat om voorzieningen die ondersteunend zijn aan de omgeving waarin kinderen, jongeren en jongvolwassenen zich ontwikkelen. Daarbij moet er oog zijn voor toegankelijkheid voor iedereen in de samenleving.

Onderwijs moet geworteld zijn in de samenleving. De kern van goed onderwijs is dat een kind tot bloei komt en zich ontwikkelt, zodat het als volwassene bijdraagt aan de mienskip. Dat is niet alleen de taak van docenten, maar vraagt inzet van de hele gemeenschap. Scholen moeten dat ook zo zien. Daarom is het belangrijk dat onze gemeente investeert in programma's zoals voorschoolse educatie op kinderopvang en peuterspeelzalen. Ook plekken waar samenleving en onderwijs elkaar ontmoeten, zoals een ontmoetingsruimte in een school, een kinderboerderij of een schoolmoestuin dragen bij aan de sociale cohesie die noodzakelijk is om tot bloei te komen.

De gemeente heeft daarnaast de wettelijke taak voor de huisvesting van scholen. Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) moet gaan over onderwijs in de volle breedte. Het vraagt om een integrale aanpak, waarin kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen en tot bloei komen. De uitdaging is om dit concreet te maken. Te vaak wordt een kindcentrum vooral een praktische benaming. Het is belangrijk om te kijken naar wat er wél kan, in plaats van te blijven hangen in regels die soms belemmerend werken.

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Scholen waar kinderen en leerkrachten graag zijn om te leren, te spelen, te ontwikkelen en les te geven. Het IHP moet niet beperkt blijven tot economische en materiële aspecten, maar uitgaan van de gebruikers en hun behoeften. Het plan moet concreet zijn, met jaarlijkse afspraken en financiering.
- Een levendige en relevante Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Jongeren worden hierdoor actiever betrokken bij de samenleving, wat bijdraagt aan sociale cohesie en verbinding. We willen MDT-projecten stimuleren, bijvoorbeeld in samenwerking met het Stationnetje, zodat jongeren hun talenten inzetten voor de mienskip.
- Het bestrijden van laaggeletterdheid. In Achtkarspelen zijn er relatief veel inwoners die moeite hebben met lezen, schrijven of digitale vaardigheden. Dit kan leiden tot isolement of schulden. Daarom zetten we in op een lokale aanpak met een centrale rol voor bibliotheken en taalhuizen.
- Goed werkend Passend Onderwijs. Scholen dragen hierin de eerste verantwoordelijkheid, maar de gemeente

moet samen met scholen een gezamenlijke visie ontwikkelen. Zo zorgen we dat kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, niet tussen wal en schip vallen.

- Thuiszitters weer naar school of werk helpen. Niet-passend onderwijs leidt te vaak tot thuiszitters. We willen dat onze gemeente een *Actieplan Thússitters* maakt in samenwerking met scholen, ouders en jongeren.
- Taal als sleutel tot ontwikkeling. Jongeren die de Nederlandse taal nog niet goed beheersen, krijgen kansen via een (taal)schakelklas. Zo kunnen zij zich ontwikkelen tot wie ze bedoeld zijn.
- Kwalitatief goed onderwijs voor nieuwkomers. Onderwijs is cruciaal voor de toekomst van kinderen van asielzoekers en statushouders. Onze gemeente heeft de verantwoordelijkheid om hen te laten meedraaien in de samenleving. Dat gaat verder dan taallessen: er moet verbinding zijn met de buurt, ondernemers en verenigingen. Integratie werkt het beste als mensen zo vroeg mogelijk volwaardig mee kunnen doen.
- Schoolmoestuinen om kinderen de vaardigheden om voedsel te verbouwen mee te geven en bewust te maken van gezonde voeding. Dit wordt extern georganiseerd, zodat scholen en ouders geen extra taken opgelegd krijgen.

Hoofdstuk 2

Mei-inoar soargje - Zorg voor bij wie het niet vanzelf gaat

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Als ChristenUnie Achtkarspelen geloven we dat mensen gemaakt zijn om naar elkaar om te zien. Niet iederéén redt het vanzelf, en dat hoeft ook niet. Want echte mienskip betekent: er zijn voor elkaar, juist als het leven moeilijk wordt. Dat is geen zwakte, maar de kracht van verbondenheid. We verlangen naar een samenleving waarin mensen elkaar de hand reiken, een arm om de schouder leggen, en samen perspectief vinden in een wereld vol onrust..

Maar de zorg staat onder druk. Door vergrijzing, personeelstekorten en een steeds groter beroep op mantelzorgers dreigt de kwetsbaarste groep tussen wal en schip te vallen. In Achtkarspelen zien we dat ook: wachtlijsten lopen op, mantelzorgers raken overbelast, en de druk op vrijwilligers groeit. Als ChristenUnie Achtkarspelen willen we daarom niet alleen pleisters plakken, maar ook investeren in preventie, gemeenschapskracht en een zorgzame omgeving.

We kiezen voor Positieve Gezondheid als uitgangspunt: kijken naar wat wél kan, naar veerkracht en betekenis. Want zorg is meer dan medische hulp – het is ook een luisterend oor, een warme maaltijd, een gezamenlijke wandeling. Mei-inoar soargje, dat zien we als onze roeping.

2.1 Eenzaamheid

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We ondersteunen buurtcentra, kerken en verenigingen als plekken van ontmoeting en troost.
- We stimuleren initiatieven zoals maatjesprojecten, koffiemomenten en wandelgroepen.
- Onze gemeente sluit zich aan bij het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'.
- We zetten in op suïcidepreventie, met trainingen en samenwerking tussen scholen, zorg en welzijn.
- Jongeren, ouderen en mensen met psychische kwetsbaarheid krijgen specifieke aandacht.

2.2 Gezondheid

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Positieve Gezondheid wordt leidend in beleid en uitvoering.
- We stimuleren gezonde voeding, beweging en een leven zonder verslaving.
- Onze gemeente sluit zich aan bij het regionale Preventieakkoord.
- We maken gebruik van GGD-data om gericht gezondheidsbeleid te voeren.
- Scholen, sportverenigingen en huisartsen worden actief betrokken bij uitvoering.

2.3 Personen met verward gedrag

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We maken afspraken met GGZ en politie over humane en snelle ondersteuning.
- We voorkomen dat mensen met verward gedrag in een politiecel belanden, door samen te werken met GGZ Friesland.
- We stimuleren woonvormen met begeleiding en gezamenlijke ruimtes.

2.4 Wonen en zorgen voor elkaar

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We ondersteunen vernieuwende woonvormen zoals hofjes, kangoeroewoningen en gemeenschappelijke wooninitiatieven.
- We werken volgens het principe van Housing First: eerst een thuis, dan hulp.
- Bij nieuwbouw en herstructurering betrekken we zorgpartners, kerken en verenigingen.
- De woonzorgvisie wordt opgesteld in samenwerking met de mienskip.

2.5 Vrijwilligers en mantelzorgers

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Vrijwilligers krijgen een gratis VOG en zijn verzekerd via de gemeente.
- We faciliteren een vrijwilligersloket en koppeling via een gebruiksvriendelijk platform.
- Mantelzorgers krijgen respijtzorg, praktische hulp en waardering.
- Jonge mantelzorgers worden actief ondersteund, ook op school.
- We ontwikkelen een visie op informele zorg, met ruimte voor kerken en dorpsinitiatieven.
- Regeldruk wordt verminderd, zodat er meer tijd is voor menselijk contact.

2.6 Iedereen telt mee en doet mee

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Sport en cultuur worden toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking.
- Een toegankelijke overheid. Onze gemeente zorgt dat haar gebouwen en voorzieningen goed toegankelijk zijn voor alle inwoners. Ook digitaal moet onze gemeente bereikbaar zijn voor mensen met een beperking.
- De openbare ruimte en het openbaar vervoer wordt op zo'n manier ingericht dat mensen met een beperking zich thuis voelen in Achtkarspelen en zich er zelfstandig kunnen redden. Een onderdeel daarvan is dat er voldoende beschikbare toiletten zijn in het centrum. Dit kan bijvoorbeeld door ook de toiletten in gemeentelijke gebouwen open te stellen en vanuit overleg met horeca en ondernemers.
- We willen dat onze gemeente werkt aan het ontwikkelen én uitvoeren van een lokale inclusie-agenda, zodat alle inwoners deel kunnen nemen aan de samenleving. We doen dit samen met allerlei verenigingen en belangengroepen.
- We willen dat onze gemeente ervoor zorgt dat (gemeentelijke) evenementen toegankelijk zijn voor bezoekers met een beperking.

2.7 Zorg voor vluchtelingen en (arbeids-)migranten

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Elke gemeente heeft een verantwoordelijkheid in de opvang van asielzoekers, zodat er een landelijke spreiding is en daar werken we aan mee. Hierin stemmen we ook af met de regiogemeenten. De inwoners worden goed en tijdig geïnformeerd over veranderingen in omvang, locatie of doelgroep van de opvang. Onze gemeente neemt ook haar verantwoordelijkheid bij de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsstatus en zet zich ervoor in om voor hen woonruimte te zoeken. We staan voor kleinschalige opvang. We gaan met maatschappelijke organisaties, zoals kerken, in gesprek hoe dit georganiseerd kan worden, waarbij de overheid onkosten en huisvesting faciliteert, en maatschappelijke organisaties zorgen voor binding met de samenleving.
- Daarnaast vragen we van nieuwkomers dat zij zo snel mogelijk onderdeel van de samenleving worden.
- Waar overlast ontstaat, pakken we dat aan. Dat geldt voor iedereen in onze samenleving.
- Taal verbindt en we stimuleren daarom iedereen om de Nederlandse taal te leren, werkervaring of vrijwilligerswerk te doen. We verwachten van nieuwkomers dat ze zich daarvoor inzetten en zo snel als mogelijk een onderdeel van de samenleving worden.
- Een plek voor kinderen: we zorgen dat kinderen een kansrijke start maken door zo snel mogelijk samen te

kunnen sporten of deelnemen aan cultuur, en naar school kunnen. Dat geeft hoop en stabiliteit.

- We werken nauw samen met andere partijen in onze gemeente: het COA en VluchtelingenWerk.
- We hebben aandacht voor ongedocumenteerden in onze gemeente. Zij lopen een groter risico om slachtoffer te worden van uitbuiting en misbruik. We zorgen voor een veilig klimaat, waarin we hen helpen met aangifte doen en helpen hen met zorg waar nodig.
- We zorgen dat werk en inburgeren makkelijk gemaakt wordt door avondlessen, flexibele schooltijden en contact tussen werkgever en taalschool. Inburgeren gaat verder dan taal en werk. Het gaat ook over onderdeel worden en voelen van de samenleving. Via beleid wordt hier ook toe aangemoedigd.
- Er komen Meedoen-balies bij het COA, we stellen al vroeg een PIP (Plan Inburgering en Participatie) op, en starten met de brede intake zodra de koppeling met de gemeente er is.
- Er is een inlooppreekuur bij onze gemeente voor iedereen met vragen (asielzoekers, statushouders, ondernemers en buurtbewoners). Onze gemeente faciliteert ondernemers, werkgevers, vrijwilligersorganisaties in de bureaucratie rondom het verstrekken van werk.

Hoofdstuk 3

Meedoen in de samenleving

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Een samenleving waarin we omzien naar elkaar, waar iedereen de kans krijgt om volwaardig mee te doen. Werk is daarbij een belangrijke pijler: het geeft niet alleen een inkomen, maar ook eigenwaarde, voldoening en een plek in de gemeenschap. ChristenUnie Achtkarspelen wil een economie waarin arbeid loont, waarin werkenden voldoende verdienen om rond te komen en waarin mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt meedoen.

We zetten in op een inclusieve arbeidsmarkt, eerlijke lonen en goede begeleiding voor wie (opnieuw) aan het werk wil. Maar niet alleen werk zorgt voor zingeving en meedoen in de samenleving. Ook door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk en (arbeidsmatige) dagbesteding doen inwoners volop mee. We zetten ons in om deze inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen, wat de reden ook is van het niet mee kunnen doen: armoede, schulden, een beperking of langdurige werkloosheid.

Tegelijkertijd weten we dat armoede en schulden een enorme impact hebben op gezinnen. Ook in Achtkarspelen leven te veel mensen onder de armoedegrens en ervaren de stress van financiële onzekerheid. We kiezen voor een barmhartig en rechtvaardig armoedebeleid, waarbij de hulp makkelijk vindbaar is en eenvoudig aan te vragen.

We willen dat werken altijd meer oplevert dan een uitkering, maar ook dat niemand in onze gemeente in armoede hoeft te leven. Daarom pleiten we voor een eerlijke verdeling van lasten, gerichte inkomensondersteuning en betere hulp bij het voorkomen en oplossen van schulden. Omdat we willen dat ons beleid aansluit bij de vragen van onze inwoners, kiest Achtkarspelen ervoor om eerst in gesprek te gaan met inwoners en ervaringsdeskundigen. Op basis van hun ervaringen ontwikkelen we nieuw armoedebeleid.

Schulden mogen geen gevangenis zijn. Mensen die in financiële problemen raken, moeten snel en effectief geholpen worden. Dat betekent een eenvoudige en toegankelijke schuldhulpverlening, een sociale incasso-aanpak en betere bescherming tegen schulden. We hebben daarbij speciale aandacht voor jongeren.

3.1 Participatie

Niet iedereen kan werken. We willen dat onze gemeente ervoor zorgt dat iedereen naar vermogen mee kan doen in de samenleving en faciliteert vrijwilligerswerk, arbeidsmatige dagbesteding en mantelzorg. ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Gemeentelijke banen en leerwerkplekken: Achtkarspelen maakt extra stage- en leerwerkplekken beschikbaar binnen onze gemeente en bij gesubsidieerde organisaties.
- Onvoldoende werkfit: Voor inwoners die niet in aanmerking komen voor beschut werk en nog niet voldoende arbeidsfit zijn, biedt Achtkarspelen via het sociaal ontwikkelbedrijf laagdrempelige trajecten aan om ervaring en vaardigheden op te doen.
- Participatiewet in Balans: waar mogelijk passen we de nieuwe mogelijkheden toe, zoals bijstandsaanvragen met terugwerkende kracht en een bufferbudget.
- Persoonlijke begeleiding: maatwerk bij re-integratie, met begeleiding door een vaste contactpersoon. We werken volgens het principe van *Simpel Switchen*, waarbij een stapje terugdoen mogelijk is om later weer vooruit te komen.

3.2 Armoede

In Achtkarspelen heeft 14 procent van de inwoners in 2024 moeite met rondkomen. In 2022 was dat aandeel nog 17 procent (GGD Fryslân, 2024). Wel is het aandeel inwoners dat moeite heeft met rondkomen iets hoger dan gemiddeld in Nederland (13%) en Fryslân (12%). ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We houden contact met inwoners en ervaringsdeskundigen over het armoedebeleid door eerst in gesprek te gaan en zo te kijken wat er nodig is.
- We stimuleren beter gebruik van bijzondere bijstand en gemeentelijke regelingen door proactieve informatievoorziening en automatische toekenning waar mogelijk.
- De individuele inkomensvoorslag wordt beschikbaar voor alle inwoners met een langdurig laag inkomen zonder uitzicht op inkomensverbetering. Zo kunnen zij sparen voor noodzakelijke uitgaven, zoals huishoudelijke apparaten. De huidige voorwaarde in de vorm van een tegenprestatie vervalt. Dit voorkomt onnodige zorgen en financiële problemen.
- We stimuleren gebruik van de landelijke regeling voor schoolmaaltijden en stellen extra fondsen beschikbaar voor sport- en cultuurdeelname voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.
- We ondersteunen initiatieven van kerken en diaconieën en voedselbanken, en zorgen dat barmhartigheid niet wordt beboet.
- We bieden lokaal maatwerk voor inwoners met hoge energierekeningen en huurachterstanden.
- Inwoners met een lager inkomen krijgen kosteloos een pas voor openbaar vervoer. Dit bevordert sociale contacten, voorkomt zorgmijding en draagt bij aan het behoud van buslijnen.

3.3 Schulden

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Achtkarspelen werkt actief samen met woningcorporaties, energiemaatschappijen en zorgverzekeraars om betalingsachterstanden vroegtijdig te signaleren.
- We ontmoedigen actief het gebruik van *koop nu, betaal later*-diensten, bijvoorbeeld met een lokale bewustwordingscampagne. We zien dat met name jongeren extra kwetsbaar zijn door de invloed van sociale media, influencers en het gebruik van koop nu, betaal later-diensten. Ze proberen eerst het zoet van de aankoop, maar komen in de problemen wanneer de rekening komt. Een specifieke aanpak, met behulp van ervaringsdeskundigen, is in hun situatie nodig.
- We bieden financiële educatie en budgetcoaching aan jongeren en jongvolwassenen, ook via scholen.
- Achtkarspelen hanteert een sociaal incassobeleid bij gemeentelijke belastingen en heffingen.

Hoofdstuk 4

Een thuis voor iedereen

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Je thuis voelen in Achtkarspelen, dat is waar de ChristenUnie op inzet. Iedereen heeft een plek nodig waar je veilig bent en gezien wordt, waar je tot rust kunt komen. En dan gaat het om meer dan alleen een dak boven je hoofd, dan gaat het om geborgenheid. Dat ontstaat wanneer mensen elkaar kennen doordat ze elkaar tegenkomen. We bouwen daarom geen huizen, maar gemeenschappen, plekken waar mensen er kunnen zijn voor elkaar, en waar iedereen zich gekend weet.

Een huis dat geen geldzorgen brengt, maar juist betaalbaar en energiezuinig is. Een huis dat in een straat staat waar burens elkaar helpen en voor elkaar klaar staan. Waar het fijn wonen is, met genoeg groen, ontmoetingsplekken en speeltuinen. Kortom, een huis dat mensen met recht hun thuis kunt noemen.

Zo'n huis vinden gaat niet vanzelf, of het nu een eerste huis is, of een huis waar kinderen fijn op kunnen groeien, of een huis waar het fijn oud worden is. In Achtkarspelen staat de woningmarkt onder druk. Huizenprijzen stijgen en het bouwen gaat niet snel genoeg. Daardoor zitten mensen klem in een te kleine of juist te grote woning, kunnen jongeren niet op zichzelf gaan wonen en is het lang wachten op een levensloopbestendige woning.

Voor de leefbaarheid in onze dorpen is het zorgelijk dat jongeren geen huis kunnen vinden. Zij trekken weg terwijl veel jongeren graag in onze gemeente zouden blijven. Vooral in de kleinere dorpen gaat dit gevolgen hebben voor de voorzieningen zoals een school, winkels, (sport)verenigingen en kerken.

Dat er onvoldoende woningen worden gebouwd, heeft verschillende oorzaken. Gemeenten hebben daar soms maar weinig invloed op, zoals netcongestie, bezwaarprocedures tegen bouwprojecten en obstakels bij andere instanties, zoals de woningbouwcoöperaties en andere overheden. De gemeente kan niet alles oplossen, maar is de afgelopen jaren wel te vaak onderdeel van het probleem geweest. Ook in Achtkarspelen. We vinden daarom belangrijk dat de gemeente Achtkarspelen meer gaat regisseren, faciliteren, procedures gaat versnellen en bestuurlijke lef gaat tonen. Want in Achtkarspelen hebben we ruimte, relatief lage grondprijzen, veel bouwbedrijven en een mentaliteit van 'trochpakke'. Naar onze overtuiging biedt dit volop potentieel om deze bedreiging om te zetten naar een kans.

De schaarste wordt vooral gevoeld door mensen met een kwetsbare positie op de woningmarkt. Met name in de lagere prijsklassen komt voldoende aanbod van woningen niet vanzelf tot stand. Op basis van de christelijk-sociale waarden solidariteit en barmhartigheid willen we ons daarom in Achtkarspelen inzetten voor de bouw van betaalbare koop en huurwoningen, voor starters en anderen met een kleine portemonnee en mensen met een zorgbehoefte. Daarmee sluiten we andere soorten van woningbouw zeker niet uit. Deze zorgen voor de noodzakelijke doorstroming op de woningbouwmarkt.

Kortom, we willen 'bouwen, bouwen, bouwen'.

4.1 Doorbouwen

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Een actief grondbeleid, zodat we maximaal invloed hebben op de snelheid en het programma voor wonen en werken.
- Bouwen in alle dorpen. Dit naar aard en schaal van de behoefte in het dorp.
- Een Actieplan Wonen voor de gemeentelijke organisatie. Zo is onze gemeente in staat om multidisciplinair en daadkrachtig op te treden. Als dit (tijdelijk) noodzakelijk is zijn we bereid hier extra geld voor uit te trekken.

- Het splitsen van woningen en flexibel bouwen. Dat zien we als goede mogelijkheden om het aantal woningen te vergroten.
- Passende woningen, gericht op sámen leven. We zien een toename van het aantal 1- en 2-persoonshuishoudens. Het is nodig om passende woningen te bouwen, waarbij het sámen leven centraal staat. Als er kleinere appartementen gebouwd worden, dan zorgen we voor ontmoetingsruimten en gedeelde huiskamers.
- Ruimte aan wooncoöperaties en collectief particulier opdrachtgeverschap. Zo ontstaan er buurtjes met karakter. Hierbij kan gedacht worden aan het concept van de Knarrenhof of een initiatief voor Lytse Hûskes / Tiny Houses.
- Wooninitiatieven waar mensen met en zonder (psychische) hulpvraag samenwonen. Dat ondersteunen we van harte.

4.2 Betaalbaar wonen

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Bouwen in alle prijsklassen. Zo zorgen we voor een gezonde mix van goedkope en duurdere woningen, dat aansluit bij de woonwensen van onze gemeente. We kiezen voor een verdeling van minimaal 30% betaalbare koop en 30% betaalbare huur.
- Ruimte aan woningcorporaties. We geven ruimte en ondersteunen waar nodig, zodat er een goede mix ontstaat in het woningaanbod.

4.3 Ruimte van ons allemaal

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- De openbare ruimte moet uitnodigen tot ontmoeting en bewegen. Waar speeltuinen, beweegtuinen en ontmoetingsplekken ontbreken en door de buurt gewenst zijn, voegen we die toe. Ook stimuleren we dat buurtinitiatieven grasveldjes adopteren en mooier maken.
- We vinden het belangrijk dat er speelmogelijkheden zijn die rolstoeltoegankelijk zijn. Als daar behoefte aan is, dan zorgen we voor inclusieve speeltuinen.
- Bij het herinrichten van de openbare ruimte vervangen we waar mogelijk steen door groen. Nieuw straatmeubilair wordt circulair geproduceerd.
- De openbare ruimte wordt toegankelijk ingericht, met voldoende rustplekken.

Hoofdstuk 5

Kunst, cultuur en sport

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Kunst, cultuur en sport verrijken het leven en de samenleving. Ze brengen mensen samen, geven ontspanning en dragen bij aan gezondheid en zingeving. In Achtkarspelen zijn verenigingen, muziekscholen, sportclubs en kerken plekken waar de mienskip zichtbaar wordt.

Kunst en cultuur zijn van en voor de samenleving. De overheid ondersteunt door subsidies, het bewaken van erfgoed en het stimuleren van nieuwe initiatieven. Voor jongeren is het belangrijk dat er een toegankelijk aanbod is, zodat zij hun creatieve talenten kunnen ontdekken. Amateurkunst, muziek en toneel zijn waardevolle manieren om talenten te ontwikkelen en samen te werken.

Als ChristenUnie Achtkarspelen willen we dat cultuur dichtbij en bereikbaar is. We koesteren onze eigen lokale geschiedenis en tradities. Dat betekent dat we cultuureducatie voor alle kinderen willen, ook voor gezinnen die in armoede leven. Bibliotheken zijn daarbij onmisbaar: ze bieden toegang tot boeken, informatie en cursussen, maar zijn ook ontmoetingsplekken. Daarom vinden we het belangrijk dat de bibliotheken in Buitenpost en Surhuisterveen blijven bestaan. Voor de kleinere dorpen zoeken we creatieve oplossingen, zoals haal- en brengsystemen gekoppeld aan scholen of dorpshuizen.

Ook sport is van groot belang. Het bevordert gezondheid, geeft plezier en verbindt mensen. Sportverenigingen zijn vaak het cement van onze dorpen. We willen dat iedereen kan sporten, ongeacht leeftijd, inkomen of beperking.

Evenementen horen bij een levendige gemeente. Ze brengen mensen samen, versterken de lokale economie en dragen bij aan de identiteit van onze dorpen. Tegelijkertijd moeten ze veilig, gezond en duurzaam zijn, met aandacht voor afval, geluid en alcoholbeleid.

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Cultuureducatie voor alle kinderen, ook voor gezinnen met een smalle beurs, bijvoorbeeld via het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- Behoud van erfgoed en kerken, als bakens in onze dorpen en als plekken van ontmoeting.
- Bibliotheken in Buitenpost en Surhuisterveen behouden, en creatieve oplossingen voor kleine dorpen.
- Evenementenbeleid dat ruimte geeft aan lokale initiatieven, maar ook oog heeft voor gezondheid, veiligheid en duurzaamheid.
- Sport voor iedereen: breedtesport stimuleren, accommodaties toegankelijk maken en een sportcoach inzetten om de verbinding tussen sport, onderwijs en zorg te versterken.
- Inclusiviteit: speeltuinen en sportvoorzieningen toegankelijk maken voor kinderen en volwassenen met een beperking.
- Ondersteuning van verenigingen, want zij zijn het hart van de mienskip.

Thema 2:

Opstaan voor een dienstbare economie voor mens en natuur

ChristenUnie

Thema 2

Opstaan voor een dienstbare economie aan mens en natuur

We staan op voor een economie met vrijheid om te ondernemen en tegelijk een economie die rekening houdt met de draagkracht van onze aarde. Lokale ondernemers, groot en klein, zijn daarbij belangrijk. Ze dragen bij aan de lokale economie en zorgen dat inwoners een inkomen kunnen verdienen. Daarnaast hebben ze een waardevolle bijdrage bij lokale initiatieven en het verenigingsleven. Samenwerking tussen overheid en ondernemers is nodig om oplossingen te creëren voor maatschappelijke problemen en te komen tot een duurzame gemeente. Dit betekent ook dat ons ondernemen niet bijdraagt aan uitbuiting van mensen hier of aan de andere kant van de wereld.

Hoofdstuk 6. Een economie die werkt voor mensen en ondernemers

We maken de transitie naar een economie van het genoeg, waarin we op een verantwoorde wijze genieten en gebruikmaken van al het moois dat de wereld te bieden heeft. Een economie die kwaliteit toevoegt, in plaats van eenzijdig te focussen op kwantiteit.

Ondernemende en creatieve gaven en talenten geven we graag volop de ruimte, zonder daarbij uit het oog te verliezen om goed voor de aarde en de samenleving te zorgen.

We zijn voor een lokale economie, binnen ecologische grenzen en zonder menselijk leed.

Het werk van maatschappelijk betrokken bedrijven en mensen is daarvoor onmisbaar in een vitale lokale economie.

Hoofdstuk 7. Zorg voor de schepping

We maken ons zorgen over klimaatverandering en andere schade die we als mensen aanrichten in Gods schepping. We spannen ons in om de menselijke impact op klimaatverandering terug te dringen en de natuur in ons land goed te beschermen. We treffen voorbereidingen om klimaatveranderingen die onvermijdelijk zijn geworden goed op te vangen in de inrichting van onze economie en ruimtelijke ordening. We beschermen ons prachtige landschap, de groene dorpen en de soortenrijkdom. Herstel van natuur en biodiversiteit zijn expliciete doelstellingen van onze christelijke politiek.

Hoofdstuk 8. Goed bereikbaar

Mobiliteit brengt mensen bij elkaar, om te werken, elkaar te ontmoeten of voor elkaar te zorgen. We vinden het belangrijk dat we daarbij zorgen voor onze leefomgeving. Goede wegen, paden en openbaar vervoer zijn nodig. We willen mensen stimuleren om steeds de duurzaamste variant te kiezen.

Hoofdstuk 6

Een economie die werkt voor mensen en ondernemers

Waar staat de ChristenUnie voor op?

We staan als ChristenUnie Achtkarspelen op voor een economie die dienstbaar is aan de samenleving. We zien een economie voor ons die niet draait om steeds meer, maar waarin het welzijn van de mens centraal staat en waar het gewoon is om op adem te kunnen komen. We kijken verder dan economische groei en materiele welvaart. We kijken dus naar welvaart in de brede zin.

Een bloeiende economie gaat niet alleen over geld en winst. Daarom willen we dat Achtkarspelen een gemeente is die ondernemers helpt om duurzaam te werken, die samenwerkt met aanbieders van lokale/regionale producten en die kansen biedt aan mensen die moeilijk aan een baan komen. Wij kiezen voor een economie waarin zorg voor elkaar en respect voor de schepping centraal staan. Zo bouwen we samen aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat, waarin iedereen meetelt. Een belangrijk instrument hierbij is de ruimtelijke ordening. In de Omgevingsvisie legt onze gemeente lange termijn doelen vast en in het omgevingsplan de regels voor de inrichting van de fysieke omgeving.

Onze ondernemers (groot en klein) zijn onderdeel van het hart van Achtkarspelen. Ze brengen leven in de straten, bieden werk aan de inwoners en bouwen mee aan een samenleving waarin we elkaar kennen en helpen. Daarnaast bieden ze betekenisvol werk aan onze inwoners. We vinden dat dit onze waardering en vertrouwen verdient. Dus is het belangrijk om ruimte te geven om te ontwikkelen, zonder vast te lopen in regels en bureaucratie. We willen dat onze gemeente zich daarvoor inzet. Niet tegenwerken, maar naast ondernemers staan, met heldere afspraken, duidelijke communicatie en eerlijke kansen/ondersteuning waar nodig. Kortom, samenwerken vanuit vertrouwen in ondernemers die het goede willen doen.

6.1 De basis op orde

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Onze gemeente onderhoudt goede relaties met ondernemers, er is structureel overleg en er zijn voldoende informele ontmoetingsmogelijkheden.
- Er is een inkoopbeleid dat extra kansen biedt aan lokale bedrijven om leverancier van onze gemeente te worden.
- Ondernemers hebben één aanspreekpunt waar ze met al hun vragen terecht kunnen. Hier kunnen zij bijvoorbeeld terecht voor vragen over arbeid, regeldruk, vergunningen en financiële zaken, want ook een ondernemer die het financieel lastig heeft staan wij graag bij.
- Winkeliers mogen niet gedwongen worden om hun winkel op zondag te openen. De gemeente Achtkarspelen moet dit garanderen en bewaken.

6.2 Sociale werkgelegenheid

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We willen dat onze gemeente ondernemers helpt om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of nieuwkomers een plek te geven binnen hun bedrijf. Dit creëert niet alleen werkgelegenheid, maar geeft mensen hoop en perspectief. Daarom stimuleren en ondersteunen we sociale ondernemers, ondernemers die bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans geven.
- We willen dat onze gemeente sociale ondernemingen steunt door bij hen in te kopen. Vaak zijn aanbestedingen nog gericht op directe kostenbesparing, terwijl door inkoop ook maatschappelijke doelen bereikt kunnen worden. Die maatschappelijke opbrengst kan groter zijn dan de directe kostenbesparing.
- We ontwikkelen (omscholings)programma's die bedrijven ondersteunen bij het aannemen en begeleiden van mensen die dat nodig hebben. Onze gemeente is hierin ook een sociaal werkgever en geeft hierin ook het goede voorbeeld en koopt waar mogelijk bij deze bedrijven lokaal in.

- Kansen voor jongeren: we willen ondernemers stimuleren om stageplekken, bijbanen en leerwerkplekken aan te bieden, vooral voor jongeren met een achterstand op de arbeidsmarkt.

6.3 Duurzame economie

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Bedrijventerreinen moeten schoon zijn, met de juiste functies op de juiste plek. Aandacht voor leegstand en onderminning is belangrijk. Groen zorgt voor verkoeling in hete zomers en een betere waterafvoer, bijvoorbeeld sedumdaken en groenstroken in bermen en rondom gebouwen.
- We willen dat onze gemeente een kenniskring voor ondernemers faciliteert en ondersteunt. We zien een kring voor ons, waarbij ondernemers met en van elkaar kunnen leren op het gebied van de energietransitie, energie besparen, energie delen en circulariteit. Circulariteit betekent het principe van het sluiten van kringlopen, waarbij grondstoffen, producten en materialen na gebruik opnieuw worden ingezet als grondstof voor nieuwe producten, met als doel het minimaliseren van afval en het behouden van waarde.
- We zorgen voor goede bereikbaarheid van bedrijventerreinen, inclusief OV-opties en voldoende laadplekken voor elektrische voertuigen.
- We putten onze aarde uit, grondstoffen raken op. Daarom willen we dat onze gemeente ruimte geeft aan circulaire ondernemers. Dat zijn ondernemers die direct (kringloop) of indirect (hergebruik materialen) bijdragen aan circulariteit.

6.4 Duurzame recreatie en toerisme

Achtkarspelen maakt onderdeel uit van Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden. Met haar kenmerkende elzensingels, houtwallen en pingoruïnes is het een van de laatste goed bewaarde coulisselandschappen van Nederland. Recent werden de Fryske Wâlden uitgeroepen tot Icoonlandschap van Nederland. ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Duurzame recreatie dichtbij huis: de behoefte aan recreatie in eigen omgeving blijft groot en recreatie is een manier om het verdienvermogen op het platteland te vergroten. We investeren in aantrekkelijke groene en recreatieve voorzieningen en stimuleren samen met ondernemers duurzame vormen van verblijfsrecreatie in en rond Achtkarspelen.
- We verbeteren en onderhouden fiets-, wandel- en waterverbindingen, niet alleen voor recreatie maar ook als duurzame routes voor woon-werkverkeer. Toegankelijke, waar mogelijk vrij liggende en goed bewegwijzerde paden dragen bij aan de aantrekkelijkheid van ons buitengebied.
- We zetten in op een herkenbare en toekomstbestendige promotie van onze gemeente als recreatieve bestemming, in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

6.5 Levendige binnensteden en vitale winkelcentra

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- De detailhandel blijft veranderen. We zetten in op compacte, aantrekkelijke winkelgebieden en letten op de leefbaarheid, sociale veiligheid en een divers aanbod.
- Waar nodig transformeren we leegstaande winkelpanden naar woningen
- We versterken de samenwerking tussen winkeliers, handhavers en politie om winkelcriminaliteit en overlast aan te pakken.
- We stimuleren innovatieve combinaties van winkels, zorg, horeca en maatschappelijke functies om voorzieningen te behouden.

Hoofdstuk 7

Zorg voor de schepping

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Als ChristenUnie Achtkarspelen staan we op voor leven in balans met wat de aarde kan dragen, voor een groene en gezonde leefomgeving. We zetten ons in om verdere opwarming van de aarde te voorkomen, de natuur te beschermen, onze leefomgeving klaar te maken voor weerextremen en een duurzame landbouw.

Voor ons staat rechtvaardigheid daarbij voorop: de transitie naar een duurzame samenleving kan alleen als die eerlijk verloopt. Dat betekent dat deze transitie voor iedereen haalbaar en betaalbaar is. Voor Achtkarspelen is dit extra belangrijk, omdat de energie-armoede hier relatief groot is. Ook komen we op voor wat kwetsbaar is: de prachtige natuur in Achtkarspelen is het waard te beschermen. Want de schepping heeft waarde in zichzelf en elk wezen heeft recht op een goed bestaan, nu en in de toekomst. Vanuit deze motivatie willen we bijdragen aan een duurzaam leven en een duurzame landbouw, op zo'n manier dat mensen niet afhaken maar meegenomen worden in deze verandering.

Om toekomstige generaties dezelfde kansen te geven zal er dus veel moeten veranderen. Voor deze transitie moeten inwoners en overheid samen de handen uit de mouwen steken. Daarom willen we dat onze gemeente inwoners en ondernemers ondersteunt in wat zij zelf kunnen doen.

7.1 Schone energie van ons

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Inwonersinitiatieven en lokale energiegemeenschappen. Zo krijgen zij echt een plek in het ontwikkelen van energieopwekking via wind en zonne-energie. Inwoners plukken met elkaar de vruchten en zo komen opbrengsten ten goede van de gemeenschap. Zo krijgen energiecoöperaties een eerlijke kans.
- Bewoners met een smallere beurs kunnen via lokale energiegemeenschappen ook meeprofiteren van goedkope en duurzame opgewekte energie, bijvoorbeeld met solar carports in woonwijken. Zo bestrijden we energiearmoede en wordt de transitie eerlijk.
- Echte participatie staat voor ons voorop. Als een warmtenet de beste oplossing voor een wijk lijkt te zijn, dan zien we voor ons dat onze gemeente eerst het gesprek met inwoners opstart.
- Eventuele warmtenetten verwarmen we duurzaam, bronnen als geothermie, aquathermie en restwarmte van de rioolwaterzuivering hebben onze voorkeur.
- We stimuleren ook het gebruik van slimme batterijen en andere vormen van energieopslag in wijken en op bedrijventerreinen. Waar mogelijk koppelen we die aan nieuw te plaatsen trafohuisjes. Zo ontlasten we elektriciteitsnetten. Creatieve ondernemers kunnen daarbij een rol spelen, maar er zijn ook kansen voor energiecoöperaties. Samen met inwoners en experts gaan we kijken wat er mogelijk is in Achtkarspelen.

7.2 Duurzaamwonen

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Een duurzaam huis is een zuinig huis. Dat is goed voor het klimaat en goed voor de portemonnee. Daarom willen we dat onze gemeente inwoners met lage inkomens helpt met het treffen van kleine energiebesparende maatregelen. We willen de positieve punten uit het pilotproject in Drogeham / Kootstertille zo snel mogelijk toepassen in de rest van Achtkarspelen.
- Er komt een gemeentebrede isolatiecampagne om inwoners over alle opties en de voordelen te informeren.
- Verduurzamen kan best ingewikkeld zijn. We willen daarom dat onze gemeente energiecoöperaties ondersteunt als zij collectieve inkoopacties organiseren.
- Voor veel woningen is de stap in één keer naar aardgasvrij te veel van het goede. Dan is een hybride warmtepomp een goed idee. We zien dat er daarvan nog maar weinig worden geïnstalleerd in Achtkarspelen. Daarom willen we dat onze gemeente een campagne start om dit meer onder de aandacht te brengen.
- Het aantal woningen met zonnepanelen in Achtkarspelen blijft nog wat achter. Daarom willen we dat het

Energieloket aan de slag gaat om dit aantal uit te breiden.

7.3 Kansen voor de natuur

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Zorg voor de schepping moeten we leren. Daarom willen we dat onze gemeente blijft inzetten op natuur- en milieueducatie op alle scholen in Achtkarspelen. Want jong geleerd is oud gedaan.
- We willen dat onze gemeente samen met betrokkenen een (integrale) visie ontwikkelt op de toekomst van het platteland en het samengaan van o.a. natuur, landbouw, energie en recreatie.
- We willen dat onze gemeente zoveel mogelijk lokaal en/of biologisch (of gecertificeerd duurzaam) plantgoed inkoopt.
- De catering van de gemeentelijke organisatie wordt zoveel mogelijk lokaal en/of biologisch ingekocht.
- Bestrijdingsmiddelen worden in beginsel niet meer gebruikt, voor een gezonde en biodiverse leefomgeving, We kiezen voor brede spuitvrije zones naast woningen, scholen, kinderopvang en zorginstellingen. Ook naast meren, beken en overige natuur komen er zulke zones.
- De biodiversiteit in de bebouwde kom is vaak veel hoger dan gedacht. Hier komt meer aandacht voor en wordt goed beschermd, ook als er in bestaande wijken gebouwd wordt. We werken aan groene schoolpleinen, natuurvriendelijk beheer van de openbare ruimte en biodiverse bedrijventerreinen.
- Natuurvriendelijke oevers worden de norm. Alle gemeentelijke wateren worden waar mogelijk zo geleidelijk aangepakt. Dat geldt ook voor natuurlijkvriendelijk gras, dat betekent niet alleen gras maar ook inheemse bloemen, planten en struiken.
- Als we bouwen buiten de bestaande dorpskernen gebruiken we dat als kans om natuur te ontwikkelen. Door waterberging en andere klimaatadaptieve maatregelen te combineren met natuurontwikkeling zorgen we voor een prettige omgeving voor mens, dier en plant.
- Volkstuinen blijven behouden, dit is goed voor de gemeenschap en de biodiversiteit.
- Dieren hebben last van lichtvervuiling. We zoeken naar manieren om dit tegen te gaan. Waar mogelijk gaan lantarenpalen aan via een bewegingssensor.
- Stikstof zorgt voor vershraling van natuur in onze gemeente. De rol van de gemeentelijke overheid hierin is beperkt. Maar waar mogelijk, draagt onze gemeente wel bij om de stikstofuitstoot te verminderen. . Bijvoorbeeld door ruimte te geven aan boeren om op hun erf een paar woningen te bouwen, of andere activiteiten (bijvoorbeeld recreatie en duurzame energie-opwek) een plek te geven. Dit kan het makkelijker maken voor boeren om een goed verdienmodel te ontwikkelen of om te stoppen.

7.4 Voedselproductie in balans

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Boeren hebben behoefte aan duidelijkheid en ruimte om te werken aan een duurzaam en gezond bedrijf. Onze gemeente neemt actief deel in gebiedsprocessen zodat er huiskavels van voldoende omvang ontstaan om kringlooplandbouw mogelijk te maken en de natuur kan worden versterkt.
- Het is belangrijk dat kinderen weten waar voedsel vandaan komt. Daarom ondersteunt onze gemeente initiatieven van boeren voor open-erfdagen.

7.5 Omgaan met extreem weer

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Om overlast te voorkomen, proberen we de sponswerking van de omgeving te vergroten. Daarom willen we dat onze gemeente inwoners helpt met het klimaatbestendiger maken van straten en tuinen. Er komt een tegeltaxi: als tegels worden vervangen door groen, dan haalt onze gemeente alle gewipte tegels op en worden die via de gemeentewerf gerecycled.
- In bouwprojecten en het herinrichten van de openbare ruimte is klimaatadaptatie de norm. Pleinen krijgen oplossingen om water af te voeren, zonder afbreuk te doen aan de toegankelijkheid. Door wadi's in wijken aan te leggen, creëren we plekken voor waterberging.

- Hittestress vormt een steeds groter probleem. Bomen en ander groen zorgen juist dan ook voor verkoeling. Daarom willen we dat bestaande bomen zoveel mogelijk blijven behouden en worden nieuwe bomen en struiken geplant.
- Parkeerplaatsen gaan waar mogelijk bestaan uit halfverharding zonder afbreuk te doen aan de toegankelijkheid van de openbare ruimte.
- Waterschade door overstroming is vaak niet of beperkt verzekerd voor ondernemers. We willen dat onze gemeente samen met bedrijventerreinen een plan van aanpak maakt hoe versteende gebieden meer water kunnen bergen.

7.6 Geen afval meer

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Afval goed scheiden moet lonen. Daarom krijgen huishoudens die weinig restafval inleveren korting op de grondstoffenheffing. We onderzoeken daarom de mogelijkheden voor het invoeren van Diftar in Achtkarspelen. Om iedereen een eerlijke kans te geven, zorgen we ervoor dat elk huishouden de juiste faciliteiten heeft.
- We willen dat onze gemeente zoveel mogelijk circulair aanbesteedt. Denk aan de aanleg van wegen, straatmeubilair en eigen vastgoed. Met bouwers worden afspraken gemaakt over circulair slopen.
- Echte circulaire bedrijvigheid vraagt ruimte. Plekken voor recycling en het sluiten van kringlopen. We willen dat circulaire bedrijven en repair-café's de ruimte krijgen in onze gemeente. Als we nieuwe kavels uitgeven, bekijken we hoe ondernemers uit onze gemeente die ruimte kunnen gebruiken om circulair te gaan ondernemen.

Hoofdstuk 8

Een goed bereikbaar Achtkarspelen

Waar staat de ChristenUnie voor op?

We staan op voor een goed bereikbaar Achtkarspelen. Mobiliteit brengt mensen bij elkaar, om te werken, elkaar te ontmoeten of voor elkaar te zorgen. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we daarbij zorgen voor onze leefomgeving. Goede wegen, paden en OV-verbindingen zijn nodig waarbij de ChristenUnie mensen wil stimuleren om steeds de duurzaamste variant te kiezen.

De ChristenUnie wil naar schoner vervoer, waarbij lopen, fietsen en openbaar vervoer het belangrijkste is. Daarom kiezen we voor het STOMP principe: Eerst Stappen, dan Trappen (fiets), dan Openbaar vervoer, dan Mobility-as-a-Service (MaaS of deelmobiliteit) en vervolgens pas de Personenwagens.

Het openbaar vervoer met de bus staat in onze regio onder druk. Uit oogpunt van leefbaarheid en duurzaamheid blijven we inzetten op snelle, frequente en rechtstreekse busverbindingen.

8.1 Verkeersveiligheid

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Het verkeer moet met name voor voetgangers en fietsers veiliger worden.
- Uitgangspunt voor het inrichten van de verkeersinfrastructuur is het Duurzaam Veilig principe: wegen zo inrichten dat voor weggebruikers de maximumsnelheid al duidelijk blijkt uit de weginrichting en zij hun snelheid hieraan aanpassen.
- De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom wordt 30 kilometer. Alleen op wegen met openbaar vervoer en verbindingswegen geldt 50 kilometer per uur.
- Op basis van registratie van de ongevallen brengt onze gemeente tenminste elke vier jaar de zogenaamde 'gevaarlijke plekken' in beeld. Daarbij worden ook de verkeersdeelnemers betrokken bij het kiezen van een oplossing.
- Onze gemeente zorgt voor veilige loop- en fietsroutes naar de scholen en richt de omgeving van scholen veilig in.
- We willen dat onze gemeente actief meewerkt aan het realiseren van verkeerslessen, bijvoorbeeld op scholen en bij instellingen.

8.2 Voetgangers

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- De openbare ruimte moet overal toegankelijk worden ingericht.
- Wandelpaden van en naar openbare voorzieningen willen we voorzien van voldoende bankjes, zodat ook mensen die minder goed ter been zijn, geregeld kunnen rusten of elkaar ontmoeten.

8.3 Fietsers

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Slecht onderhouden fietspaden worden aangepakt. Zo veel mogelijk fietsroutes worden bij sneeuw schoongeveegd.
- We willen dat onze gemeente bij nieuwbouw of herstructurering van wijken uitgaat van het fietsverkeer en wijken fiets- en kindvriendelijk inricht.
- We gaan ons inzetten voor oplaadpunten voor elektrische fietsen en watertappunten bij culturele plekken of andere verblijfsplekken.

8.4 Openbaar vervoer

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Behoud en waar nodig verbeteren van openbaar vervoer per bus en trein.
- Behoud van het station Buitenpost als stopplaats van de sneltrein Leeuwarden - Groningen
- Vraagafhankelijk vervoer is alleen een alternatief voor OV als sprake is van korte aanmeldtijden (maximaal 1 uur) en een aantrekkelijke prijs.
- We willen de haalbaarheid van een reisproduct voor minima onderzoeken.

8.5 Auto en vrachtverkeer

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We stimuleren het gebruik van zero-emissie deelauto's. Zeker als inwoners onderling auto's gaan delen, willen we dat mogelijk maken. Commerciële deelauto's faciliteren we op logische plekken.
- Het aantal laadpalen wordt uitgebreid en maakt de groei van het aantal elektrische auto's mogelijk. Gekeken kan worden naar de norm vanuit de NAL (Nationale Agenda Laadinfrastructuur). Wij pleiten voor slimme laadpalen, zodat elektrische auto's als buffer kunnen dienen in het elektriciteitsnetwerk.
- We willen dat inwoners de mogelijkheid krijgen om de eigen auto op te laden via een kabel over de stoep of een klein geultje tussen de tegels, mits daarbij voldoende voorzorgsmaatregelen zijn genomen (voorkomen van valgevaar passanten).
- Om achterstanden in het onderhoud te voorkomen, willen we dat onze gemeente werkt met actuele onderhoudsplannen voor de wegen en bruggen. Bij onderhoud overlegt onze gemeente met externe partijen op het gebied van kabels en leidingen, zodat de weg maar één keer 'open' hoeft.

Thema 3:

**Opstaan voor een rechtvaardige overheid
die bondgenoot is van vrijheid en recht**

ChristenUnie

Thema 3

Opstaan voor een rechtvaardige overheid die bondgenoot is van vrijheid en recht

We staan sta op voor een overheid die bondgenoot is van de samenleving, een baken van vrijheid en gerechtigheid. De overheid moet dienstbaar zijn aan het goede leven en strijden tegen onrecht. Een goed besluit is meer dan de helft plus één tijdens een stemming. We willen dat inwoners betrokken en gehoord worden, waarbij er aandacht is voor de belangen van minderheden.

Hoofdstuk 9. Een betrouwbare overheid

We willen dat de overheid betrouwbaar is. We willen een open en transparante overheid, die de waarheid dient, recht doet en de vrijheid verdedigt. We zorgen voor veiligheid en bestrijden criminaliteit met ferme hand, zoals drugsgebruik en drugshandel, mensenhandel, prostitutie, . We zorgen daarbij voor dat grondrechten gehandhaafd worden en digitale veiligheid wordt nagestreefd.

Hoofdstuk 10. Een veilige samenleving

We zetten ons in voor herstel van goede publieke voorzieningen en een vitale samenleving, waarin omzien naar elkaar de ruimte krijgt. We verlangen naar een samenleving waarin we met respect zoeken naar mogelijkheden om verschillen te overbruggen. We spreken ons uit tegen radicalisering en discriminatie.

We willen dat de overheid de gedeelde waarden en geschiedenis van onze samenleving uitdraagt en koestert. We zijn altijd een land geweest van vrijheid, verantwoordelijkheid en recht. We delen onze liefde voor de waarden van onze democratische rechtsstaat, waar mensen zich bij kunnen aansluiten en onderdeel van kunnen worden.

Hoofdstuk 9

Betrouwbare overheid

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Als ChristenUnie Achtkarspelen geloven we dat overheden door God gegeven instellingen zijn die het welzijn van de mensen dienen te bevorderen. De overheid heeft als taak om recht, gerechtigheid en vrede te brengen. Ze stelt regels op die de samenleving als geheel ordenen en beschermen, maar is terughoudend als het gaat om bemoeienis met zelfstandige verbanden, zoals gezinnen (verantwoordelijkheid van ouders), bedrijven (verantwoordelijkheid van ondernemers) en verenigingen (verantwoordelijkheid van bestuurders). De overheid stelt wel grenzen aan de vrijheid van die zelfstandige verbanden als bijvoorbeeld de veiligheid in het geding is of het algemeen belang.

De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Bij het maken van regels en verordeningen willen we dat onze gemeente ernaar streeft om de inkomens van de zwakkere inwoners te ontzien en de inwoners met hogere inkomens meer te laten bijdragen. Het vertrouwen in de overheid neemt steeds meer af. Tegelijk leven we in een land waar heel veel zaken goed geregeld zijn. Als ChristenUnie Achtkarspelen streven we ernaar dat het vertrouwen in de overheid wordt hersteld. Dat kan enerzijds doordat onze (gemeentelijke) overheid een betrouwbare partner is die op een laagdrempelige manier benaderbaar is. Regels zijn er niet om de overheid te dienen, regels zijn er om een samenleving te ordenen. Hierdoor verlopen processen gelijkwaardig voor iedere burger, regels zijn er niet om de burger te “verstikken”.

Anderzijds zal de inwoner zich ook moeten realiseren dat niet alles zondermeer opgelost kan worden. Vertrouwen in elkaar is het smeermiddel in de samenleving. Daarbij zien we voor ons dat initiatieven van inwoners door onze gemeente worden gestimuleerd. We willen dat onze gemeente samen met de initiatiefnemers naar oplossingen zoekt om de ideeën mogelijk te maken. Uiteraard moet dit gebeuren binnen de wettelijke kaders. Gezien de schaarse financiële middelen, wordt co-creatie steeds belangrijker. Dat betekent dat onze gemeente - waar mogelijk - samenwerking zoekt om haar doelen te realiseren. Dat kan gaan om de samenwerking met andere gemeenten, maar ook met bedrijven, zorgorganisaties of verenigingen. Daarbij zien we graag dat onze gemeente zoveel mogelijk lokaal de producten en diensten afneemt.

Als het om de financiën gaat, heeft het gemeentebestuur de plicht om jaarlijks te zorgen voor evenwicht tussen inkomsten en uitgaven: een reëel sluitende begroting is de norm. We willen de lasten voor ondernemers en inwoners niet laten stijgen. Dat betekent dat we ernaar streven om alleen prijscompensatie door te rekenen in belastingen en tarieven. Wanneer er een financieel tekort dreigt, zullen we dat eerst proberen op te vangen door te bezuinigen. We doen ons uiterste best om bij eventuele bezuinigingen, mensen in afhankelijke, kwetsbare omstandigheden te ontzien.

De ambtelijke samenwerking met Tytsjerksteradiel is gestopt. Dat vinden we jammer, omdat een eigen ambtelijke organisatie veel duurder is en ook minder goed in staat is om de steeds complexere taken uit te voeren. We zijn niet voornemens om deze keuze op korte termijn terug te draaien, maar we kunnen ons wel voorstellen dat er zich omstandigheden kunnen aandienen waardoor we de keuze in de toekomst zullen moeten heroverwegen. Deze keuze kan inhouden dat we opnieuw willen gaan samenwerken of zelfs fuseren met Tytsjerksteradiel maar ook andere gemeenten kunnen daarvoor in beeld zijn.

De meerjarenbegroting van onze gemeente laat structurele tekorten zien die in de miljoenen lopen. De ontvlechting van de gemeenten Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen heeft (in onze ogen) onnodig veel druk op het budget gelegd. De komende jaren zullen we streven naar een evenwichtige begroting.

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- De sterkste schouders de zwaarste lasten laten dragen;
- Werken aan herstel aan vertrouwen in de (gemeentelijke) overheid;
- Initiatieven van bewoners stimuleren;

- In co-creatie plannen tot uitvoering laten komen;
- Voorkomen dat de gemeentelijke lasten voor inwoners en ondernemers stijgen;
- Voorkomen dat regels leidend worden en initiatieven in de weg staan;
- Voorkomen dat overheid en burger met de rug naar elkaar komen te staan;
- Zorgen voor een evenwichtige begroting.

Hoofdstuk 10

Een veilige samenleving

Waar staat de ChristenUnie voor op?

Als ChristenUnie Achtkarspelen staan we op voor een weerbare samenleving als beste voorbereiding in een wankelende wereld. In de toenemende zorgen over veiligheid door globalisering is de oplossing niet 'ieder voor zich', maar kan een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien het verschil maken. Iedere samenleving kent bronnen van geborgenheid, een straat, een wijk, een buurthuis, een vereniging of een kerk. Zij kunnen hoekstenen zijn van sociale veiligheid, van vertrouwen voelen, en houvast en zingeving bieden. Daarin investeren is hard nodig in onze geïndividualiseerde samenleving.

Naast wat de samenleving zelf kan doen, heeft de overheid de taak om inwoners zo goed mogelijk te beschermen en criminaliteit te bestrijden. Dit betekent dat er actief ingezet moet worden op de bestrijding van straatintimidatie en relatiegeweld zoals femicide, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag, stalking en huiselijk geweld.

Veilige en leefbare buurten ontstaan wanneer mensen naar elkaar omzien. In samenwerking met de wijkagent als het directe aanspreekpunt voor inwoners. Voor veiligheid is samenwerking tussen allerlei partijen van groot belang. Dit gaat niet vanzelf: we willen dat onze gemeente daarin het voortouw neemt.

Drank, drugs en gokken maken veel kapot in mensenlevens. Het kan niet de bedoeling zijn dat door verslaving de menselijke waardigheid verloren gaat. We willen verslaving en drugsproblematiek bestrijden, inclusief de hennepkwekerijen en drugslabs. We willen voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden en bestrijden ondermijning.

Mensenhandel betekent per definitie het uitbuiten van mensen. Daarbij wordt dwang, misleiding, machtsmisbruik of misbruik van een kwetsbare positie toegepast. Mensenhandel komt niet alleen in de prostitutie voor, maar ook in de horeca, de agrarische sector en productiewerk in de vorm van economische uitbuiting. We willen dat onze gemeente zich, in samenwerking met andere gemeenten en organisaties, actief inzet tegen deze ernstige en complexe vorm van criminaliteit.

Radicalisering vormt een bedreiging voor de manier waarop wij in Nederland in vrijheid en veiligheid leven. Dit ontstaat als personen of groepen opvattingen ontwikkelen die haaks staan op de democratische rechtsorde en bereid zijn daar in de praktijk consequenties aan te verbinden. Naast het beschermen van de samenleving als geheel, heeft de overheid ook een taak bij het beschermen van de individuele (minderjarige) inwoner. Het weerbaar maken van individuen tegen radicaal gedachtegoed werkt preventief. Vooral jongeren die op zoek zijn naar hun plek in de samenleving zijn kwetsbaar.

10.1 Fysieke en sociale veiligheid

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We kijken naar belemmeringen in sociale veiligheid op straat of in het OV wanneer die een barrière vormen voor mensen om volwaardig mee te doen.
- Mensen krijgen te maken met een hartaanval in de openbare ruimte. Een AED kan daarbij levensreddend zijn. Het is daarom van groot belang dat Achtkarspelen een dekkend netwerk heeft van AED's én mensen die deze kunnen bedienen. We willen dat onze gemeente daarin een stimulerende en faciliterende rol op zich neemt.
- In het licht van recente ontwikkelingen rond grensoverschrijdend gedrag, is het belangrijk dat ook onze gemeente zorgt voor een veilige en integere werkcultuur. Dat raakt alle raadsleden, ambtenaren en bestuurders, ongeacht hun achtergrond.
- We willen dat onze gemeente werkt aan samenwerking tussen alle betrokken organisaties, zoals de Veiligheidsregio, de politie, de GGD, Veilig Thuis, het Openbaar Ministerie en de welzijns- en zorgorganisaties.
- De beschikbaarheid én zichtbaarheid van de politie op straat én online is voor ons een belangrijk aandachtspunt.

- We vinden het belangrijk dat lokale dreigingsscenario's geoefend worden. Als de stroom 48 uur uitvalt, zijn wijkcentra dan bijvoorbeeld open? Wat doen we in Achtkarspelen wanneer er een overstroming is, of een grote brand? De bevolkingszorg is een taak van de lokale overheid. Er moet nagedacht worden, en geoefend, hoe mensen in staat gesteld kunnen worden om adequaat te handelen als een calamiteit zich voordoet.
- Er wordt ingezet op voldoende beschikbaarheid en zichtbaarheid van de wijkagenten.
- Er moeten voldoende meldpunten zijn waar de politie fysiek/digitaal aanwezig is.
- Wanneer in bepaalde gebieden overlast is, willen we dat er een specifieke aanpak opgesteld wordt in overleg met betrokken partijen, waaronder de gemeente en de politie.
- Een deel van de brandweezorg wordt geleverd door vrijwilligers. We waarderen hen en willen dat onze gemeente zich inzet om vrijwilligers te behouden en zo nodig te werven.

10.2 Drank- en drugsgebruik en gokken

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- We zijn tegen de aanwezigheid van coffeeshops en/of het telen van wiet door gemeenten
- We willen dat drugsgebruik niet wordt genormaliseerd. We willen dat onze gemeente meer doet tegen het toenemende gebruik en de groeiende acceptatie van synthetische drugs.
- We willen dat onze gemeente zich inzet om alle jongeren op middelbare scholen en hun ouders actief voor te lichten over de gevolgen van verdovende middelen. Onderdeel hiervan is de inzet van ervaringsdeskundigen.
- We vinden het belangrijk dat de GGD voldoende financiële middelen krijgt om periodiek de situatie in gemeente Achtkarspelen te monitoren als het gaat om middelengebruik. De GGD rapporteert elke twee jaar hierover, zodat het gemeentelijk gezondheidsbeleid periodiek en tijdig kan worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
- We zien een strenge handhaving van de leeftijdsgrenzen voor alcohol voor ons door goed geschoolde handhavers en een adequaat handavingsplan. . We willen dat onze gemeente de strijd tegen drankmisbruik samen met scholen, ouders, verslavingszorg, horeca, politie, sportverenigingen en andere betrokkenen voert.
- We willen dat gok- en alcoholreclames worden geweerd uit de openbare ruimte, inabri's en andere (licht)reclamezuilen (roken is al verboden).

10.3 Prostitutie en mensenhandel

ChristenUnie Achtkarspelen staat op voor:

- Prostitutie is geen normaal beroep. In een samenleving waarin mensen tot bloei mogen komen, is er geen plaats voor een seksindustrie waarin mensen en hun lichamen koopwaar zijn. We hopen van harte dat er landelijk betere wetgeving komt. Maar tot die tijd zullen we ons in elk geval inzetten om zoveel mogelijk misstanden te voorkomen en is er in de gemeente Achtkarspelen geen ruimte voor seksinrichtingen of thuisprostitutie.
- We willen dat onze gemeente zorgt voor een veilige opvang voor slachtoffers van loverboys, pooiers en uitbuiters/mensenhandelaren.
- We willen dat vergunningen voor reclame-uitingen voor bordelen of andere seksinrichtingen (ook digitaal) niet worden toegestaan.
- Bij het tegengaan van jeugdcriminaliteit wordt ook expliciet aandacht gegeven aan het tegengaan van criminele uitbuiting onder jongeren, aangezien zij een extra kwetsbare groep vormen.

10.4 Ondernijning

- We willen dat onze gemeente periodiek het beleid en de uitvoering ervan evalueert inzake de aanpak van ondernijning, ter bestrijding van de verwevenheid van de boven- en onderwereld, en daarmee de georganiseerde (grootschalige) criminaliteit. Dit vraagt ook om regionale samenwerking.
- We zijn er voorstander van om de wet Bibob gericht en zo veel als mogelijk in te zetten.
- We willen dat onze gemeente de inwoners actief betrekt bij het herkennen en signaleren van (vermoedens van) ondernijnende activiteiten en het melden hiervan.
- Een succesvolle aanpak van ondernijning begint bij een integer en weerbaar lokaal bestuur en ambtenarenapparaat. We willen daar in onze gemeente actief aan werken.